

Bedrijfspensioenen, macroprudentiële limieten en de financiële positie van zelfstandigen

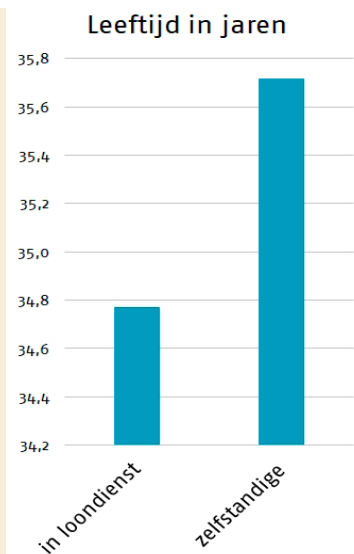
“Strengere hypotheekregels betekenen niet dat aanvullend pensioensparen voor zelfstandigen in het gedrang komt”

Francesco G. Caloia ^{1,2}, Stefan Hochguertel ¹ en Mauro Mastrogiacomo ^{1,2} – ¹VU, ²DNB

Door de strengere hypotheekregels is het voor veel Nederlandse huishoudens de laatste jaren relatief lastiger om een hypotheek te krijgen. Dit belemmert niet het huidige beleidsdoel om pensioensparen voor zelfstandigen te stimuleren. Zelfstandigen hebben minder kans om een hypotheek te krijgen en hun opgebouwde vermogen in de levensloop is in vergelijking met mensen in loondienst gevoeliger voor veranderingen in de hypotheekregels. De zelfstandigen die er wél in slagen een lening te krijgen hebben daar minder last van, ze zijn over het algemeen ouder en rijker hoewel ze hogere leningen afsluiten. De grotere schuldsposities van zelfstandigen (vóór hun pensioen) gaan echter gepaard met hogere diversification risk, relevant bij een mogelijke neergang van de woningmarkt.

Bevindingen op hoofdlijnen

- Macroprudentiële beleidsmaatregelen die worden toegepast op de hypotheekmarkt conflicteren niet met het doel om pensioensparen onder Nederlandse zelfstandigen te stimuleren.
- Dit komt doordat zelfstandigen met een hypotheek een selecte groep vormen die op latere leeftijd deelneemt aan de kredietmarkt (zie figuur). En als ze zich al op die markt begeven, dan gaan ze grotere schulden aan dan werknemers in loondienst.
- Zelfstandige huiseigenaren met een laag inkomen zijn bijzonder gevoelig voor veranderingen in macroprudentieel beleid maar zelfstandigen hebben vooral minder kans om toegang tot de koopwoningmarkt te krijgen.
- Het opbouwen van vermogen vooral in de eigen woning brengt veel risico's met zich mee. Mensen zijn kwetsbaarder voor prijschommelingen als ze bij pensionering deze overwaarde willen verzilveren.
- Experimenten met collectieve pensioenen voor zelfstandigen zullen niet per se beïnvloed worden door strengere hypotheekregels.

Figuur: Leeftijd tijdens het ondertekenen van het huidige hypotheekcontract

Kernboodschap voor de sector

- Zelfstandigen met een laag inkomen hebben slechts in beperkte mate baat bij een collectieve pensioenregeling, aangezien de AOW-uitkering een degelijke vervangingsratio biedt voor hen.
- Zelfstandigen met een gemiddeld of hoog inkomen zouden baat kunnen hebben bij een collectieve pensioenregeling zonder een verslechtering van hun schuldspositie, ook als hypotheekregels prudentieel worden opgesteld.

Meer weten? Lees het paper ‘**Bedrijfspensioenen, macroprudentiële beperkingen en de financiële positie van zelfstandigen**’